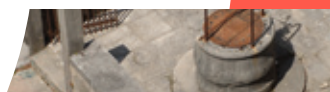

Pićan

TURISTIČKI I POVIJESNI PREGLED

O Pićnu

Stanovništvo: 1827 stanovnika (2011.)

Nadmorska visina: 345 m

Naselja Općine Pićan: Grobnik, Jakomići, Krbune, Kukurini, Montovani, Orič, Pićan, Sv. Katarina, Tupljak, Zajci

Sela Općine Pićan: Andreći, Babići, Bafi, Bajci (Krbune), Bajci (Kukurini), Barišići, Beloglavski Breg, Belušići, Benazići, Benići, Benkovići, Bilići, Blaškovići, Blažići, Bolobani, Braušići, Brežac, Bugarini, Cinzebi, Čehi, Čopi, Debeli Bajci, Doline, Donji Kralji, Florićići, Fonovići, Gopci, Gorica, Gornji Kralji, Grobnik, Gusterini, Hajnožići, Ilići, Ilišće, Ivšići, Jakomići, Jakovici, Jurani, Kalčići, Kaligari, Karlići, Karnelići, Klesari, Komarići, Krbune, Krištofići, Kukurini, Kunici, Lanči, Lazišće, Lencovići, Lištići, Lukačići, Lukeži, Mandići, Marfani, Marinjaši, Marišće, Maršani, Mašinarija, Medigi, Milanovići, Montovani, Most Pićan, Obrš, Opatići, Orič, Oršanići, Palčić, Papići, Pavićevci, Pećari, Pedrovica, Perinići, Petrinčići, Pićan, Piletići, Puhari, Rasade, Rebani, Ribići, Rimanići, Roviži, Runki (Krbune), Runki (Zajci), Slavići, Smilovići, Stari Grad, Stojšići, Sveta Katarina, Svetinčići, Šestani, Šilci, Šilići, Šimunići, Švići, Tominčići, Tončetići, Tonićevci, Tučići, Vlašići, Vodogradnja, Vrtlić, Zajci, Zatkari, Žiganti, Žudigi

Veća mjesta Općine Pićan: Belušići, Benazići, Benići, Bolobani, Cinzebi, Donji Kralji, Florićići, Fonovići, Jakomići, Jakovici, Jurani, Kalčići, Klesari, Krbune, Krištofići, Kukurini, Lukeži, Mandići, Marišće, Montovani, Most Pićan, Obrš, Orič, Oršanići, Perinići, Pićan, Smilovići, Sv. Katarina, Švići, Tončetići, Tučići, Zajci

Klima: mediteranska

Prosječna ljetna temperatura: 23 °C

Prosječna zimska temperatura: 4 °C

Vremenska zona: UTC +1 (CET – srednjoeuropsko vrijeme)

Telefon: Hrvatska +385; Pićan (0)52

Valuta: kuna (kn) – HRK

Udaljenost: Beč – 546 km, Budimpešta – 564 km, Venecija – 260 km, Ljubljana – 163 km, Trst – 91 km, Dubrovnik – 685 km, Zagreb – 225 km, Rijeka – 63 km, Pula (zračna luka) – 47 km

CIP zapis dostupan u računalnome katalogu
Sveučilišne knjižnice u Puli pod
brojem 150226038

ISBN 978-953-58636-7-0

ISBN 978-953-58636-7-0

9 789535 863670

riječ načelnika

Piñan je sjedište istoimene općine u središnjoj Istri, a do kraja 18. stoljeća bio je i sjedište Piñanske biskupije. Pretpostavlja se da je pet u korijenu imena Piñna (Petina, Petinium) označavalo petu biskupiju na svijetu. Gradić je to koji štite sveti Nicefor, kao osnivač biskupije, i sveti Rok, koji je zaštitnik Općine Piñan. Piñan je mjesto iznimno bogate povijesti i nematerijalne kulture, u kojem se nalazi i Centar za nematerijalnu kulturu Istre. Skladatelj Matko Brajša Rašan, koji je uglazbio istarsku himnu, rođen je u Piñnu. Piñan je odredište za posjetitelja koji žudi za smirenjem i stajanjem kazaljki sata. Središte je kulturnog života i događanja u ljetnim mjesecima, kad se održavaju gotovo sve piñanske manifestacije, koje iz godine u godinu rastu po svojoj kvaliteti. Uz čvrstu podršku općinske uprave, tomu ponajviše pridonosi lokalna zajednica, koja se aktivno uključuje u njihovu pripremu i realizaciju. Najpoznatija je među njima nagrađivana manifestacija Legendfest – festival legenda, mitova i narodnih priča Istre, koja u Piñan dovede posjetitelje iz svih dijelova Hrvatske i poneke turiste iz inozemstva. Nekad je Piñan bio dio Općine Labin, s kojom dijeli rudarsku prošlost, povezanu s posljednjih ugljenokopom u Hrvatskoj, onime u Tupljaku. Do najbližega morskog odredišta, Plomina, posjetitelj će stići upravo cestom za Labin, za dvadeset minuta vožnje. Ovom turističkom brošurom nastojat ćemo posjetitelju približiti bogatu povijest, tradiciju, kulturnu i prirodnu baštinu, kao i poziv u posjet i na doživljaj.

Ivan Franković
načelnik Općine Piñan

Povijest Pićna

Prapovijest i antika

Šetnjom kroz današnji Pićan nije moguće zamijetiti ostatke iz prapovijesti, no isto se može sa sigurnošću tvrditi zbog nalaza sjekire od zelenog kamena (iz povijesne zbirke *Luciani-Scampicchio*), nalaza keramike, kao i dobrih prirodnih uvjeta, položaja i rasporeda današnjeg naselja. Nalazišta u selima blizu Pićna (Ivšišće i Kostadini) potječu iz prvih prapovijesnih razdoblja, ranoga gornjeg paleolitika i mezolitika, a u brončanome i željeznom dobu nastaju visinska naselja, tzv. gradine ili kašteljeri: Pićan, Stari grad kraj Oriča, Sv. Katarina. Između sela Jurani i Orič nalazi se špilja koja je mogla služiti

za povremeno sklanjanje ljudi i životinja, no to tek treba istražiti. Pićan je u antici najvjerojatnije tek jedva naseljen. Nakon rimskog osvajanja Istre mjesto najizglednije postaje vojno uporište i rimsko naselje. U Pićnu su pronađena i dva rimska natpisa rimskih građana italskog podrijetla (što je rijetkost za središnju Istru), koja su vjerojatno kasnije donesena iz okolice. Ti natpisi potvrđuju kontinuitet života tog područja sve do kasne antike, kada prvi put možemo govoriti o Pićnu kao o važnijem urbanom središtu te, napokon, i o biskupiji.

Srednji i rani novi vijek

Srednjovjekovna povijest Pićna

kao naselja počinje u vremenima kada diljem Zapadne Europe gradovi padaju pod naletom barbara (4/5. st.). Tada Pićan postaje mjesto sklanjanja stanovništva (*refugium*), s gradskom samoupravom. Tijekom Justinijanove, tj. bizantske vlasti, Pićan je zacijelo oblikovana gradska sredina utvrđena bedemima. Pićanština je uživala relativno stanje napretka gotovo dvije stotine godina te je u tom razdoblju zasigurno postojala i biskupija u Pićnu. Etničke prilike tad se značajno mijenjaju jer su tihom kolonizacijom Slaveni/Hrvati do sredine 7. st. uspjeli naseliti srednju Istru te postupno doprijeti i do granica gradskih agera na jugu i zapadu poluotoka. Slaveni/Hrvati u Istri bili su uklopljeni u bizantski pogranični sustav kad su dočekali Franke. Franačkim osvojenjem Istre (788.) došlo je do sustavnog uvođenja feudalizma, što je osobito pogodilo starosjedilačko stanovništvo. Budući da starosjedioci diljem Istre nisu bili zadovoljni novonastalom situacijom, došlo je do velike bune. Da bi se smirilo stanje, na poticaj cara Karla Velikoga, sazvan je sabor na rijeci Rižani, gdje se uz brojne predstavnike pojavio i pićanski biskup. Pićanski su biskupi, osim u duhovnom smislu, u 10. st. potpali i u svjetovnom smislu pod vlast akvilejskih patrijarha. Njih će kao svjetovne gosp-

odare nad Pićnom naslijediti gorički grofovi, da bi izumiranjem goričkih grofova u 14. st. (1374.) Pićan, kao i čitava središnja Istra, potpao pod vlast Habsburgovaca, koji su njime gospodarili narednim stoljećima. Iz srednjovjekovnog vremena potječe crkva sv. Mihovila, smještena pokraj mjesnog groblja, koja stilski pripada romanici, s freskama iz 15. st.

Tijekom ranoga novog vijeka Istra je bila podijeljena između Austrije i Venecije. Pićan je bio dijelom austrijske Istre te nedjeljivo vezan uz ustanovu biskupije kojoj je bio sjedištem. Godine 1508. u ratu između Austrije i Venecije cijeli je kraj nakratko pripao venecijanskomu dijelu Istre. Za biskupa Francesca Vaccana, 1653. godine izbila je buna kmetova, pri čemu je profanirana katedrala, opljačkan i opustošen biskupijski dvor, a biskup je morao pobjeći. Tad je praktički uništen i bogat povijesni arhiv te drevne biskupije. Putopisac Valvasor u 17. st. spominje u tom kraju

izrazito gostoljubive i prijazne ljude, ističući njihovo vino i jaka pića. Također navodi i prave šume lijeske, čiji su lješnjaci mnogo deblji i veći nego je to uobičajeno, pa se često razasijaju u druge zemlje. Veći graditeljski poduhvati u mjestu vidljivi su početkom 17. st. kada je biskup Zara započeo preuređenje katedrale. U 18. st. katedrala se barokizira, a današnje vanjske dimenzije dobiva za biskupa Cecottija. Promotrimo li zdravstvene prilike, najteža epidemija kuge zahvatila je Istru tijekom prve polovine 17. st. Tad je, zbog zaštite od te bolesti, izgrađena crkva sv. Roka nadomak pićanskim gradskim vratima. Kraj je bio pošteđen od kuge, pa su u znak

zahvalnosti Pićanci još u 18. st. obavljali pobožnu procesiju na blagdan sv. Roka, poznata zaštitnika od kuge. Stanovništvo se oduvijek bavilo poljoprivredom, uzgajanjem sitne stoke i obrađivanjem polja, na kojima su naročito uzgajali vinovu lozu, lješnjake i masline.

19. i 20. stoljeće

Godina propasti Venecije, 1797., donosi i kraj podjele Istre na mletački i austrijski dio. Teritorij Istre se ujedinjava, što znači da nema prijašnje podjele i graničnih sukoba, iako je to bilo turbulentno razdoblje. Naime u samo 16 godina (1797. – 1813.) pala je stoljetna Mletačka Republika, austrijska, a potom i francuska vlast.

S Napoleonovim padom 1813. godine počinje tzv. drugo razdoblje austrijske vladavine u Istri. Po novom državnom ustrojstvu Istra je bila u Kraljevini Iliriji dijelom tršćanske gubernije (sa sjedištem u Trstu) i podijeljena na zapadnu Istru te istočnu Istru s kvarnerskim otocima. U potonjoj se nalazio i Kotar Pazin, čijim je dijelom bio Pićan, a sjedište joj je bilo u Rijeci. Godine 1825. Pazin postaje sjedište istarskog okruga. Iako počinje dobivati na važnosti u upravnom sustavu Istre, ni Pazinu, a ni 12 km udaljenju Pićnu to još ne nosi napredak. Razdoblje veće istarske autonomije dolazi nakon 1860. godine. Markgrofovija Istra postaje pokrajina s vlastitim saborom, iz kojega šalje dva zastupnika u Beč. Novoizabrani glavni grad bio je Poreč, i to je ostao do 1918. godine, odnosno sve do talijanske okupacije. Teške gospodarske prilike uvjetovale su iseljavanje stanovništva, a vlasti su, između ostaloga, to pokušavale spriječiti zabranjivanjem agencija za emigriranje, koje su posredovale u iseljavanju stanovništva. Temeljna gospodarska grana Pićna i Pićanštine bila je i dalje poljoprivreda. Uvodile su se široke proizvodnje novih kultura: krumpira (početak 19. st.) i kukuruza (kraj 18., početak 19. st.). Bolesti vinove loze u 19. st. motivirale

su daljnje prekomorsko iseljavanje. Primjerice, filoksera se u Istri pojavljuje 1880. godine i podatci pokazuju da je uništila više od 60 % vinogradarskih nasada. Usmena predaja međutim prenosi da je poljoprivrednik iz obližnjeg sela Krbune, iz Galicije, s bojišta u Prvome svjetskom ratu, donio nove načine obrade zemlje. Tako se u tom kraju prvi puta kukuruz sijao u redove, a ne kao što je dotada bila praksa, razbacano, kao pšenicu. U Istri se 1860-ih otvaraju mnogobrojne čitaonice, no u Pićnu je to bio slučaj tek 1914. godine, kad je otvorena (hrvatska) Narodna čitaonica, koja je djelovala do 1918. Za vrijeme austrijske vladavine Pićan je imao hrvatsku i

koči rat početkom 1990-ih godina. Početak oporavka turizma i gospodarstva u Istri uviđa se od 1995. godine, nakon vojno-redarstvene akcije „Oluja”. Pićan je do 1993. bio u sastavu Općine Labin, a otad je sjedište istoimene samostalne općine, s deset naselja i pripadajućim im selima i zaseocima. Dan općine obilježava se 16. kolovoza, na blagdan sv. Roka, zaštitnika Župe Pićan.

talijansku pučku školu. U Pićnu je 1913. djelovala jedna talijanska mješovita škola (učenici oba spola), s jednim učiteljem i 42 učenika (jedan razred), te hrvatska škola, s dva učitelja i 152 učenika (dva razreda). Najbliža srednja škola s hrvatskim nastavnim jezikom bila je državna gimnazija u Pazinu. Sa svršetkom Prvoga svjetskog rata raspada se Austro-Ugarska Monarhija i počinje talijanska okupacija istarskih prostora te s time povezane tegobe, mahom po slavensko/hrvatsko stanovništvo. U međuratnom periodu (1918. – 1940.) zbog siromaštva i diskriminacijske politike ondašnjih vlasti iselilo se mnogo Pićanaca, kao i Istrana općenito, što je poznato kao prvi egzodus. Iseljavanje mahom talijanskoga, pa i hrvatskoga te slovenskog stanovništva, poznato kao drugi egzodus, započelo je

odmah po završetku Drugoga svjetskog rata, te nije u potpunosti prestalo sve do kraja šezdesetih godina 20. st. Bilo je legalnog iseljavanja, ali i bježanja preko granica. Iako su to bili veoma opasni poduhvati, Pićanci su točno znali tko im može omogućiti takav prijelaz i kada ili koga sutra neće biti na poslu. Često su znali urezivati svoja imena u zidove tvornica u Potpićnu, gdje su radili, što u rudniku ugljena u Tupljaku, što u tvornicama „Labinprogres”, da bi ostavili trag svojim potpisom po zadnji put prije bijega u inozemstvo. Te su tvornice, uz otvaranje tvornica u Pazinu, osigurale radna mjesta i boljitak stanovnika Pićanštine te se može govoriti o razvoju industrije, turizma i općenito o napretku. Krizu i slom Jugoslavije Istra nije pretjerano osjetila zbog svoje orijentiranosti prema inozemnom tržištu. Daljnji napredak

Pićanska biskupija

Pićanska biskupija povijesno je crkvenoupravno područje sa sjedištem u Pićnu. Bila je to najmanja biskupija u Istri, a vjerojatno i u cijelom katoličkom svijetu. Najizglednije je da je ustanovljena u vrijeme Justinijanove vlasti u Istri. Na pokrajinskoj se sinodi u Gradu 579. godine spominje biskup Marcijan, kao *episcopus sanctae ecclesiae Petenatis* (podatak iz relativno nepouzdana izvora). Pićanski je kraj pripadao antičkom tršćanskomu ageru, a kad su se primorska naselja, npr., Kopar i Novigrad, odijelila u crkvenome i upravnom pogledu od Trsta, to se zasigurno dogodilo i s Pićnom. Zaštitnik je biskupije sv. Nicefor. Relikvije istoimena ranokršćanskog mučenika vjerojatno su prenijete u Pićan za vrijeme bizantske vlasti te je on postao njezinim suzaštintikom uz navodnoga prvog biskupa Pićna istoga imena.

Za bizantskog vladanja Istrom Pićan je imao skromne prihode, što se može zaključiti po njegovim davanjima Ravenskomu egzarhatu (koja su bila manja nego davanja, npr., Pule, Poreča, Trsta), ali je tijekom čitavoga srednjeg vijeka očuvao rang i naslov grada upravo zbog biskupske stolice. Pićanska biskupija pripadala je Akvilejskoj metropoliji. Na početku 13. stoljeća akvilejski patrijarh Bertold V. Andechs-Meranski pokušao je premjestiti biskupsku katedru iz Pićna u

neko važnije mjesto, no u toj namjeri nije uspio. Biskupija se spominje u *Istarskom razvodu*, glagoljskom dokumentu s kraja 13. st. o razgraničenju između seoskih općina, feudalnih gospodara i Mletaka, na nekoliko mjesta, posebno njezin biskup Demetrije. U srednjem vijeku biskupi su bili uglavnom srednjoeuropskoga i talijanskog podrijetla. U ranome novom vijeku pouzdano su poznata tri pićanska biskupa Hrvata: Zaharija Ivan Đivanić (1550. – 1562.), iz Dubrovnika, Pavao Jančić (1663. – 1667.), iz Jastrebarskoga, i Pavao Budimir (1668. – 1670.), iz Bosne. Za bune kmetova u Pazinskoj knežiji 1653. biskupski je dvor opljačkan i opustošen. Biskupi su imali rezidencije u Gračišću i Pićnu, gdje su bili smješteni i kaptoli. U Gračišću je očuvana

biskupska kapela posvećena sv. Antunu Padovanskomu, koju je dao izgraditi biskup Paskazije, rodom iz Gračišća. Lindar je bio žarištem glagoljštva. Biskup Juraj Reitgartler napominje 1593. da u biskupiji ima mnogo svećenika glagoljaša, koji uopće ne znaju latinski, te da su im prijeko potrebne glagoljske knjige (posljednji je glagoljaš umro u Grimaldi 1849.). U biskupiji je postojao samo jedan samostan, i to onaj pavlinski u Čepiću, te hospicij u Gračišću. Biskupija je imala dvanaest župa (Pićan, Gračišće, Lindar, Novaki, Cerovlje, Kršikla, Gologorica, Krbune, Brdo, Čepić, Sveti Ivanac i Grimalda) i šest kapelanija (Zarečje, Previž, Škopljak, Tupljak, Grobnik i Gradinje). Sva su ta mjesta bila u državnom smislu dio austrijskog teritorija, a jedino se Grimalda nalazila na području mletačke uprave. Biskupi su imali svjetovnu vlast nad selima Škopljakom, Tupljakom i Gologoricom. Pravo patronata nad izborom biskupa imali su carevi. Nekoliko osoba imenovanih biskupima Sveta Stolica nije potvrdila (npr. franjevca Karla Weinbergera, Zarina nasljednika). Nekolicini je biskupa ta služba bila tek odskočnicom za više crkvene službe (Pompeo Coronini, Antonio Marenzi, Francesco Massimiliano Vaccano). Posljednji biskup, Tršćanin Aldrago Antonio de Piccardi, dužnosti je razriješen 1784., a naredne godine bit će imenovan senjsko-modruškim biskupom.

Papa Pio VI. ukinuo je 20. kolovoza 1788. bulom *Super specula militantis Ecclesiae* Goričku, Tršćansku i Pićansku biskupiju te na njihovu području ustanovio Gradišku biskupiju. Nekoliko godina poslije uspostavio je Goričko-gradišku nadbiskupiju i Tršćansku biskupiju, kojoj je 1791. pripojeno područje bivše Pićanske biskupije. Pićanska biskupija opstala je od kasne antike do 18. stoljeća zbog više razloga: evangelizacije Hrvata naseljenih u ranome srednjem vijeku na prostoru središnje Istre, interesa svjetovnih gospodara za moralnim autoritetom utjecajna prelata na tom prostoru te želje dinastije Habsburg da u Istri bude biskupija. Na katedri sv. Nicefora izredalo se oko 60 biskupa tijekom 1200 godina njezina postojanja. Po ukinuću Biskupije spomen na nju (kao i na ostale ukinute biskupije) ostaje u naslovu pićanskih biskupa koje Sveta Stolica dodjeljuje biskupima koji nemaju vlastitu biskupiju (titularni biskupi).

Vidikovac Franje Ferdinanda

Gradski bedemi i ulazna vrata

Na ulazu u Pićan zamislite si srednjovjekovne obrambene zidine s iskopanim kanalom, koji se jedino mogao prijeći preko mosta. Tako je naime izgledao Pićan u srednjem vijeku, a tomu danas svjedoče ostatci srednjovjekovnih gradskih bedema i gradska vrata, koja su i najočuvaniji dio zidina, zahvaljujući obnovi 1613. godine snalažljiva biskupa Antonija Zare (1601. – 1621.), čemu svjedoči i natpis. Smješten na zanimljivu geostrateškom položaju unutrašnje Istre, Pićan je bio zanimljiv i Pazinskoj

knežiji, odnosno Habsburgovcima i Mletačkoj Republici, zbog čega su mu gradski bedemi bili nužnost, a djelomice su sačuvani do danas, jer se na njih nastavljala gradnja kuća.

Spomenici u parku

U parku pred ulazom u Pićan nalazi se kip sv. Ivana Nepomuka, češkog svetca, zaštitnika kraljica, mostova, ispovjednih tajna, kao i zaštitnika od poplava i utapanja, a koji je podignut 1714. godine. Nedaleko od njega spomenik je Pićancima nastradalima u Drugome svjetskom ratu te bista

Matka Brajše Rašana, skladatelja istarske himne *Krasna zemlja, Istro mila*, iz 2015. godine. Nezaboravan pogled s Brežuljka svetog Mihovila obogaćuje od 1999. kamena skulptura *Obitelj* talijanskog kipara Nane Zavagnea, sudionika Mediteranskoga kiparskog simpozija u Dubrovi, kraj Labina.

Vidikovci

Vidikovac Franje Ferdinanda pruža predivan pogled na idiličan krajolik središnje Istre, a nosi ime po slavnome pićanskom gostu, austrijskom prijestolonasljedniku Franji Ferdinandu. Oduševljen pićanskim vinom, najavio je još jedan posjet u pratnji svoje supruge Sofije, koji, nažalost,

nijedno od njih nije dočekalo. Naime, oboje su stradali u atentatu u Sarajevu 1914. godine, nedugo nakon posjeta Pićnu. Vidikovac svete Jelene nalazi se na istočnoj strani Pićna tik uz mjesne zidine, gdje je nekada bila istoimena crkvice, a u spomen na nju u župnoj se crkvi i danas nalazi pala sv. Jelene Križarice sa sv. Agatom i sv. Apolonijom, koju valja datirati nakon 1780. godine. S Brežuljka sv. Mihovila čeka vas jedan od najljepših pogleda na brdovit krajolik središnje Istre, plodne doline, Učku, okolna mjesta, među kojima su Tupljak (s nekadašnjim rudnikom ugljena) i Potpićan (najmlađe rudarsko naselje u Istri) te tvornica kamene vune „Rockwool“ između njih.

Antonio **Zara** 1574. – 1621.

Antonio Zara rođen je u Akvileji 1574. godine. Studirao je filozofiju na isusovačkom sveučilištu u Grazu, gdje mu je bio profesorom i Peter Pazmany, potomji nadbiskup Esztergoma i kardinal. Zahvaljujući bliskomu prijateljstvu s nadvojvodom Ferdinandom, u mladosti je imenovan biskupom Pićna, što je papa Klement VIII. potvrdio 1601. Dopisivao se i s nadvojvodinom majkom Marijom. Svoje pisano životno djelo, filozofsku enciklopediju *Anatomia ingeniorum et scientiarum sectionibus quattuor comprehensa* (1615.), napisao je u

Pićnu, koristeći se poglavito literaturom iz svoje pićanske knjižnice. Sudjelovao je u Austrijsko-mletačkom ratu (1615. – 1618.). U razdoblju 1608. – 1613. proširio je pićansku katedralu Blažene Djevice Marije i posvetio ju Marijinu navještenju. Preuredio je biskupsku rezidenciju te obnovio ulazna gradska vrata (1613.). Zaslužan je za širenje ideja Tridentskog sabora. Umro je i pokopan 1621. godine u pićanskoj katedrali, gdje mu je postavljena nadgrobna ploča pokraj glavnog oltara.

Sebastijan **Glavinić** 1632. – 1697.

Sebastijan Glavinić rođen je u Pićnu 1632. godine. Bio je pranećak pisca i povjesničara Franje Glavinića. Kao franjevac školovao se u franjevačkom samostanu na Trsatu. Studij filozofije i teologije pohađao je u Grazu, Beču i Trnavi, a zaređen je za svećenika 1660. Naredne godine izabran je u poslanstvo bečkoga dvora ruskom caru u Moskvu radi posredovanja u rusko-poljskoj pomirbi. Za stečene zasluge car Leopold I. dodijelio mu je Nadžupu sv. Jurja u Slovenskim Konjicama, gdje

je kao nadžupnik proveo 20 godina. U Beču je obnašao službu dvorskog kapelana, gdje je zaređen i za biskupa senjsko-modruškoga 1691. godine. Djelujući na obnovi vjerskoga života na području svoje biskupije, Glavinić je poticao pastoralni rad i obnovu crkvenih objekata. Potkraj života, narušena zdravlja, napustio je biskupiju i posljednje godine proveo u svojoj bivšoj župi u Slovenskim Konjicama, gdje je i pokopan 1697. godine.

Franjo **Ksaver Marotti** 1683. – 1740.

Juraj Franjo Ksaver Marotti, rođen u Rijeci 1683. godine, poznat je kao kroničar Franjevačkog samostana na Trsatu, a funkciju pićanskog biskupa obnašao je od 1713. do 1740. godine. Iako je često pobolijevao, Marotti je djelovao kao zastupnik duhovnih staleža u saboru u Ljubljani te revno upravljao biskupijom. U Pićnu je započeo opsežne radove na obnovi i opremanju katedrale novim inventarom, a godine 1735. izgrađen je novi

glavni oltar. Umro je 20. kolovoza 1740., a sahranjen je u rodnoj Rijeci, u crkvi sv. Vida. Najpoznatiji je možda po časti koja mu je iskazana 8. rujna 1715. godine: krunjenju čudotvorne slike Gospe Trsatske krunom od pravog zlata. Isti je biskup 1717. okrunio i Gospinu sliku koja se čuva u svetištu na Svetoj Gori kod Gorice (Slovenija). Bila su to prva dva krunjenja Gospihina slika izvan Italije.

Matko **Brajša Rašan** 1859. – 1934.

Matko Brajša Rašan, skladatelj, zborovođa i melograf, rođen je u Pićnu 11. prosinca 1859. U rodnom je mjestu pohađao pučku školu, gimnaziju je završio u Pazinu, a u Beču je studirao pravo. Prvu glazbenu pouku primio je u Pazinu, ali kao samouk glazbenik Brajša je najviše naučio u Beču. Vrativši se u Istru, radio je kao odvjetnički pripravnik, a zatim kao općinski službenik u mnogim istarskim mjestima, gdje osniva i vodi pjevačke zborove. Kao aktivni sudionik Hrvatskoga narodnog preporoda u Istri i oduševljeni borac za hrvatsku Istru, morao je 1923. napustiti rodnu grudu. Nastanio se u Karlovcu, a kasnije u Zagrebu, gdje je i umro 6. rujna 1934. Pridjevak Rašan uzima si po rijeci Raši, iz ljubavi prema rodnom kraju. Na poticaj hrvatskog etnomuzikologa Franje Kuhača, zapisivao je istarske

narodne napjeve. Zauzimao se za slavensku liturgiju u Istri, pa je u tom smislu sastavio i objavio spomenicu koja je upućena papi. Među njegovim skladbama, u kojima prevladava domoljublje i religioznost, ističu se budnice, crkvene skladbe, koračnice i himne, a najpoznatija je *Krasna zemlja, Istro mila*, svečana pjesma nastala 1912., čiji tekst potpisuje Ivan Cukon, a koja je 2002. postala himnom Istarske županije. Na sprovodu su mu članovi Pjevačkog zbora „Istra“, kojim je dirigirao Slavko Zlatić, prvi put otpjevali njegovu posljednju skladbu *Mažurano moja*, koju je potpuno slijep diktirao svojoj kćeri Jelki. Slavko Zlatić tad je rekao: „Njegova muzika nije muzika salona, muzika za ‘šijore’, nego muzika naroda, muzika isključivo za narod.“

Ugljenokop Tupljak

Naselje Tupljak nalazi se sjeverno od Potpićna, u nizinskom području. Tupljak je, uz Rašu i Labin, poznat upravo po rudarstvu. Posljednji rudnik na području Hrvatske bio je upravo ugljenokop Tupljak, koji je prestao s radom 17. svibnja 1999. godine. Time je poslije gotovo četristo godina rudarenja službeno ugašena proizvodnja ugljena u istarskim ugljenokopima. Ugljenokopa više nema, ali u Tupljaku se prigodno mogu razgledati rudarski eksponati, rudarski pogon, rudarska upravna zgrada. (Informacije za razgledavanje: info@gji-tube.hr.)

Cenki

Centar za nematerijalnu kulturu Istre / Centro per la cultura immateriale dell'Istria dislocirana je jedinica Etnografskog muzeja Istre / Museo etnografico dell'Istria.

Muzej je smješten u Pazinu, dok je Centar u samom središtu Pićna, u zgradi poznatoj kao dio Barunove palače. Osnovan je 2011. godine s osnovnim ciljem uočavanja, bilježenja, sakupljanja i interpretiranja nematerijalne kulture Istre, odnosno njegovanja žive, još postojeće prakse. Nematerijalna kultura uvijek je u procesu promjene, ona ne miruje. U svoje strukture kroz vrijeme i nove učesnike ugrađuje individualne interpretacije svakodnevice i upravo je iz tog razloga kolabo-

rativni pristup u radu sa zajednicama, skupinama i pojedincima jedan od najvažnijih segmenata rada Centra.

Centar neguje elemente kulture koja prepoznaje UNESCO-ova konvencija za očuvanje i zaštitu nematerijalne kulturne baštine, a to su usmena književnost, govori, glazba, ples, kazalište, običaji, rituali, proslave te tradicijska znanja i vještine. Osim navedenoga Centar ostvaruje svoje ciljeve u istraživačkoj, arhivskoj i dokumentacijskoj te savjetodavnoj i obrazovnoj djelatnosti.

Osnivanje Centra za nematerijalnu kulturu Istre Etnografskog muzeja Istre rezultat je usvajanja dokumenata Istarske kulturne strategije Istarske županije, odnosno uvrštavanja 2009. godine dvoglasja tjesnih inter-

vala Istre i Hrvatskog primorja na UNESCO-ovu reprezentativnu listu nematerijalne kulturne baštine čovječanstva. A smješten je u malome i znamenitom istarskom gradiću i zbog domicilnog stanovništva, koje je prepoznalo važnost nematerijalne kulture.

Galerija-suvenirnica Pićan

Izložbom starih zavičajnih kartulina u obnovljenoj kući u središtu Pićna u stilu tipične istarske gradnje s početka 19. st. otvorena je Galerija Pićan 2012. godine. Promovira ovdašnje znamenitosti, povijest, kulturu te nudi samo autohtone proizvode. U Galeriji možete pronaći razglednice s motivima Pićna kakve nisu tiskane duže od 90 godina, kao i knjige o Pićanštini. Organizira izložbe iz domene zavičajne kulture.

Udruge

Aktivno civilno društvo jedna je od odlika Općine Pićan, stoga su građani odlučili osnovati udruge da bi na taj način provodili raznolike aktivnosti kojima se pridonosi kvaliteti života građana:

Udruga Pićanaca „Trnoplesari“

(osnovana 1998.) na godišnjim susretima okuplja zainteresirane iseljene Pićance i domaće stanovništvo Pićna i okolice te pruža podršku Općini u realizaciji razvojnih projekata i brojnih obnova.

Malonogometni klub Švići

(djeluje od 1965., formalno osnovan 2012.) bavi se promocijom i razvojem malog nogometa te organizira i odigrava utakmice i turnire.

Boćarski klub Tupljak

(osnovan 2008.) okuplja ljubitelje boćanja i organizira boćarske turnire.

Malonogometni klub Tupljak

(osnovan 2011.) sudjeluje na sportskim turnirima i organizira iste, a pomaže i pri organizaciji ostalih sportskih događaja u Tupljaku te promiče plemenito sportsko ponašanje.

Lovačko društvo „Kamenjarka“

(djeluje od 1945.) provodi aktivnosti poput uzgoja i zaštite te lova divljači, zatim čišćenja putova, izrade čeka i pojilišta, kao i brojne druge.

Udruga poljoprivrednika „Agropićan“

(osnovana 2000.), bavi se djelatnostima od važnosti za razvoj poljoprivredne proizvodnje, kao i kvalitete života na području Općine Pićan.

Dobrovoljno vatrogasno društvo Pićan

(osnovano 1983.) ne sudjeluje samo u akcijama gašenja požara i u drugim izvanrednim situacijama, već i na susretima vatrogasaca, sportskim druženjima, obukama, vježbama te u organizaciji općinskih manifestacija.

Glagoljica u Pićnu

Glagoljica je bila prvo pismo Slave-
na te je njezina pojava na pojedi-
nom području znak da su slaven-
ski narodi ondje poprilično dugo
obitavali. Među Hrvatima se od
svih slavenskih naroda glagoljica
najduže održala u svakodnevnoj
uporabi. Naročito su za to zaslužni
svećenici koji su koristili to pismo,
baštinili taj oblik kulture i prenosili
ju stoljećima. I Pićan se može poh-
valiti tim dijelom narodne baštine,
odnosno poznatim glagoljskim
grafitima koji se nalaze u sred-
njovjekovnoj crkvi sv. Mihovila.
Zanimljivost te crkve nije dakle
samo u veličanstvenim freskama,
već i u glagoljskim grafitima koji
se nalaze na samim freskama.
Pogledamo li ponajprije prizor
Kristova suđenja pred Pilatom,
primjećujemo mali natpis: „TO P(I)
SA PR(E..) P(...) PL(OVAN...)“.

Malo dalje vidimo scenu Judina
poljupca te primjećujemo nešto
uistinu posebno, glagoljsku
dataciju: „·Č·F·K·D M(I)SECA
DEKTE(BRA) D(A)N' EI“, a
to znači 16. 12. 1545. Posebno
se ističe više glagoljskih grafita
koji se nalaze na prizoru Kris-
tove molitve na Maslinskoj gori
te primjećujemo više glagoljskih
grafita koji navode imena raznih
svećenika koji su služili euharistiju.
Primjerice: „ČU? 3 SIE PISA
POP MARTIN AMBROŽA...
OD BOLU(NA)“, što je potpis
svećenika Martina koji potječe iz
Boljuna, a koji je službovao u Pićnu
tijekom 16. stoljeća. Uz njega služili
su i mnogi drugi svećenici koji su
svoje ime trajno utisnuli u obliku
glagoljskog pisma na zidovima te
crkvice.

Katedrala

Pićanska katedrala navještenja Marijina jedina je biskupska crkva u središnjem dijelu Istre, kojim su dominirali Habsburzi. Od starijih faza katedrale nije preostalo gotovo ništa. Obnovu katedrale započeo je početkom 17. stoljeća biskup Antonio Zara. Iz tog vremena potječe kvadratno svetište, kojim je zaključen jednobrodni prostor crkvene lađe. U vrijeme biskupa Bonifacija Cecottija 1746. započela je velika nadogradnja katedrale, okončana 1769. godine. Središnjemu su brodu tada nadodana tri para bočnih kapela, čime je građevina postala trobrodna bazilika. Zidovi središnjeg broda povišeni su i rastvoreni velikim polukružnim prozorima. Zidani piloni, koji dijele brodove, imaju skošene bočne stranice, što pokazuje da je model za takvu pregradnju bio preuzet iz zborne crkve u Rijeci, obnovljene početkom 18. stoljeća. Na trodijelnom pročelju nalaze se tri portala, kao i prozori iz 17. i 18. stoljeća. Skulpture

pićanskih zaštitnika, svetog Nicefora mučenika i svetog Nicefora biskupa, te Bogorodice s Djetetom postavljene su u 19. stoljeću u zidane niše na vrhu pročelja.

U skladnoj unutrašnjosti katedrale dominira svetište, s raskošnim glavnim oltarom od raznovrsna mramora podignutim 1735. godine. Njegov je autor najznačajniji riječki altarisit i kipar Antonio Michelazzi (1707. – 1771.). Oltar je naručio biskup Juraj Franjo Ksaver Marotti, podrijetlom iz Rijeke. Michelazzi je isklesao mramorne kipove svetih pićanskih zaštitnika, od kojih se ljepotom izdvaja idealizirani

Legenda o Sv. Niceforu i trnoplesarima

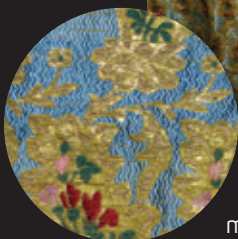
Petar Stanković (1771. – 1852.), znamenit polihistor iz Istre, iznio je u jednom svojem djelu legendu prema kojoj je biskup Nicefor bio krivo optužen od Pićanaca te se morao ići braniti višim crkvenim vlastima. Prije smrti, a po povratku sa saslušanja, zaželio je biti pokopan u Umagu. Poručio je da će uvredu koju su mu Pićanci nanijeli oprostiti, ali da za pokoru trebaju proći golih tabana po trnju jedne kotline. Iz tog razloga Pićanci nose nadimak Trnoplesari. Nakon obavljene pokore Pićanci će moći uzeti njegovu desnu ruku kao relikviju iz umaške crkve, koja će im donositi očinski blagoslov. Ta se relikvija i danas čuva u oltaru svetih Nicefora u župnoj crkvi.

mladi Nicefor mučenik, snena pogleda i s modelom grada u ruci. Biskup Marotti nabavio je i veliku oltarnu palu s prikazom Marijina navještenja. Nju je 1738. potpisao najugledniji slikar djelatni u Ljubljani u prvoj polovici 18. stoljeća, Valentin Metzinger (1699. – 1759.), podrijetlom iz francuske pokrajine Loirea. Na pali je prikazana Djevica kako kleči u trenutku dok joj arkandeo Gabrijel naviješta da će roditi Krista. U gornjem dijelu pale lik je Boga Oca te golubica Duha Svetoga, iz koje se spušta zraka s likom malenog Djeteta, neobičan i pomalo arhaičan ikonografski prikaz Isusova utjelovljenja. Slikom dominiraju kontrasti jarkih i pastelnih boja te vješt potez Metzingerova kista. U prva dva para bočnih kapela, gledano od ulaza u katedralu, četiri su mramorna oltara, koje je sagradio ugledni altarisit Gaspare Albertini (1727. – 1811.), iz Pirana. Odlikuju se kvalitetnim mramorom te dekoracijom u obliku cvjetnih girlanda i školjaka tipičnih za kasnobarokno razdoblje. Na prvom oltaru desno slika je raspeća, a na stipesu je

mramorni reljef s prikazom duša u čistilištu. U drugoj kapeli nalazi se oltar sa slikom svetog Antuna Padovanskoga. Treći oltar desno sagrađen je 1774. te je na njemu i grb zadnjega pićanskog biskupa, Aldraga de Piccardija. Oltarna slika prikazuje svete pićanske zaštitnike, svetog Nicefora mučenika i svetog Nicefora biskupa. U lijevoj crkvenoj lađi prvi oltar ima sliku svete Jelene Križarice sa svetom Agatom i Apolonijom. Drugi oltar lijevo ima sliku Gospe od Ružarija sa svetim Dominikom i svetom Ružom Limskom. Oltar u trećoj kapeli nastao je tijekom 18. stoljeća, a na njemu je slika svetog Ivana Krstitelja sa svetim Vinkom Fererskim i Franjom Paulskim. Sve oltarne slike su obnovljene. U kamenom podu katedrale sačuvane su nadgrobne ploče nekoliko pićanskih biskupa i uglednika iz 17. te većma iz 18. stoljeća. Unutrašnjost pićanske katedrale odiše svečanom baroknom strogoćom arhitekture, koja je oživljena s čak sedam skladnih mramornih oltara, čime se ona ističe među istarskim crkvama.

Riznica

Riznica pičanske katedrale nije brojna predmetima, no u njoj se možda najbolje ocrta povijesna slojevitost te malene istarske biskupije. Sačuvani su uglavnom liturgijski predmeti od plemenitih metala te obredno ruho. Najvredniji je i umjetnički najprofinjeniji predmet renesansna pokaznica s grbom pičanskog biskupa Ivana II. Barba (1525. – 1547.), a izrađena je u Veneciji od pozlaćenog srebra. Njezina su posebnost dva malena kipića pičanskih zaštitnika, svetog Nicefora biskupa te svetog Nicefora mučenika, postavljena uza stakleni valjak u kojem se izlaže hostija. S kraja 15. stoljeća potječe relikvijar od pozlaćene mjedi u obliku desne ruke svetog Nicefora biskupa. Sačuvan je i pozlaćeni oltarni križić, s postoljem i minijaturnim figuricama Marije i Ivana, nastao najvjerojatnije u prekoalpskim radionicama u 16. stoljeću. Preostala malobrojna srebrnina potječe uglavnom iz 18. stoljeća, iz vremena pregradnje i opremanja katedrale. Posebno se ističe devet srebrnih visećih svijećnjaka, ovješanih ispred oltara, a nabavljeni su u Veneciji. Među ruhom sačuvano je nekoliko misnica, dalmatika i plašteva. Najstarija je misnica s

fragmentima crvenoga striženog baršuna, izrađena u Veneciji, a može se datirati na kraj 15. stoljeća. Sto godina kasnije nastala je lijepa crvena dalmatika, istkana od venecijanskog damasta te ukrašena cvjetnim motivima. Sačuvano je i nekoliko misnica te plašteva iz 18. stoljeća, na kojima dominiraju raskošni prepleti cvijeća, izvedeni raznobojnim svilenim nitima te protkani zlatom.

Zvonik

Prvotni zvonik, koji se može vidjeti na vedutama Pična iz 17. i 18. stoljeća, bio je iznimno nizak. Stoga je 1872. sagrađen novi, monumentalni zvonik od kamena, visok četrdeset i osam metara. Podignut je odvojen od crkve, u blizini apside, a njegova silueta dominira nad cijelim pičanskim krajem. Čini se da je to i bio cilj graditelja, da bi se stavio naglasak na gradić okružen zidinama, koji dotada nije imao jači arhitektonski akcent u pejzažu. Kao model za pičanski zvonik preuzet je onaj bazilike svetog Marka u Veneciji, ali, naravno, pojednostavljen i u manjem mjerilu. Taj je model bio omiljen u Istri, što pokazuju i monumentalni zvonici župnih crkava u Rovinju, Vodnjanu i Pazinu. U podnožju zvonika stoji kamena mjera kojom su se mjerila davanja podanika.

Sveta Katarina

Crkva svete Katarine sagrađena je 1858. na mjestu starije crkve. Posve jednostavno sakralno zdanje tipično je za crkve građene u 19. stoljeću po manjim mjestima ne samo Istre, već i Dalmacije. Riječ je o jednobrodnom prostoru zaključenu polukružnom apsidom. Na pročelju je od temelja prizidan kameni zvonik, zaključen šiljatom preslicom s dva zvona. Takav je zvonik reminiscencija na gotičke kasnosrednjovjekovne crkvice na istarskom poluotoku. Na glavnom oltaru nalazi se oltarna

Sv. Katarina

pala, s prikazom titulara crkve, svete Katarine Aleksandrijske. Dopadljivu je sliku izradio 1885. Valentino Lucas, iz Labina. On je na tragu historicizma te kolažiranja brojnih poznatih predložaka naslikao niz slika na području istočne Istre, poput postaja križnog puta u župnoj

crkvi u Labinu ili oltarne pale na bočnom oltaru u župnoj crkvi u Barbanu.

Sveti Rok

Malena crkva svetog Roka sagrađena je izvan zidina, u blizini gradskih vrata. To je zavjetna crkva koju su Pićanci podignuli

na čast svecu zaštitniku od kuge. Njezina gradnja je započeta 1632. za biskupa Gaspara Bobecka, a dovršena je i posvećena 1638. po biskupu Antunu II. Marenziju. Malena jednobrodna crkva bez apside ima prislonjenu lopicu s dva kamena stupa na pročelju. U crkvi se nalazi kvalitetno isklesan oltar od crnoga i bijelog mramora, nastao sredinom 18. stoljeća. Ima četiri stupa, a uz njih su s vanjske strane mramorni kipovi, najvjerojatnije svetog Josipa i anđela. Oltarna slika prikazuje Bogorodicu s Kristom te sa svetim Rokom i Sebastijanom, a nastala je sredinom 18. stoljeća.

Sveti Mihovil

Crkvice je izgrađena na kamenoj litici nedaleko od povijesne jezgre grada, uza staro groblje. To je malena jednobrodna romanička crkvice, s polukružnom apsidom. Tijekom stoljeća više je puta obnavljana, a u 17. je stoljeću

dobila jednostavnu lopicu te novi glavni oltar. U crkvi su 1947. otkrivene freske, sačuvane samo na bočnome, sjevernome, te fragmentarno na zapadnom zidu. Slike su nastale sredinom 15. stoljeća te se po načinu izvedbe povezuju uz majstora Alberta iz Konstanca, djelatna u Istri. Ciklus prikazuje scene iz Kristova života, a sačuvan je dio vezan za Isusovu muku, odnosno Molitva u maslinском vrtu, Judin poljubac, Krist pred Pilatom, Bičevanje Krista. Freske su dosta oštećene, a u prikazima dominiraju izduženi likovi nagurani u scene često inspirirane pobožnim drvorezima, koji su u 15. stoljeću uvelike pridonijeli popularizaciji kulta Kristove muke. U prvoj je polovici 17. stoljeća napravljen drveni glavni oltar, s kipom svetog Mihovila arkandela. Svečev se kip povezuje uz krug drvorezbara Giovannija Battiste Agostinija, iz Udina.

Sv. Rok

Sv. Mihovil

Sv. Mihovil

Ostale crkve Pićanštine

U Krbunama, mjestu koje se prvi put spominje u 14. st., nalazi se župna crkva sv. Ivana Krstitelja koja je proširena tijekom 18. st. Na mjesnom groblju nalazi se crkva sv. Martina biskupa s kamenim kipom istoimenog svetca iz prve polovine 18. st. U Grobniku je crkva sv. Mihovila arkanđela koja se spominje u 15. st., a današnji oblik potječe iz 17. st. I u Tupljaku je jednobordna crkva sv. Bartola te na mjesnom groblju crkva sv. Hadrijana pape,

obnovljena tijekom 18. st. Gotovo su sve crkve Pićanštine obnovljene zadnjih dvadesetak godina.

Maslina prijateljstva

Podno crkve sv. Mihovila 2006. godine zasađeno je stablo masline, kao trajan znak prijateljstva i povezanosti između Pićna i Hrvatskog Židana (Horvátzsídány) u Mađarskoj. Dvije godine ranije u istom je znaku u Hrvatskom Židanu posađeno stablo oskoruše u dvorištu tamošnjeg muzeja.

Slap Sopot

Do slapa Sopot najbolje je pješaćiti Stazom svetog Roka, koja od Pićna vodi ravno do slapa visoka 24,5 m. Staza se spaja na Stazu svetog Šimuna, a vodi prema Gračišću i dugačka je tri kilometara. Nekad je bila glavna poveznica Pićna sa selima u dolini slapa. Dio staze je 1979. godine proglašen zaštićenim krajolikom i pripada u područje Ekološke mreže *Natura 2000*, kao područje očuvanja važno za vrste i staništa.

Na stazi se nalaze pločama označeni punktovi tematski povezani s tradicijom bajoslovlja Istre, poput stijene vile graditeljice i izvora svetog Nicefora. Stijena je, prema predaji, ispala iz ruku vili na stazi svetog Roka prigodom žurna nošenja kamenja prema Puli. Nije ju uspjela podignuti i nastaviti svoj rad jer je upravo zakukurikao pijetao pri izlasku sunca te je zaustavio njezin rad. Prema jednoj legendi, sveti Nicefor bio je prvi pićanski biskup. On je na stazi svetog Roka otvorio izvor vode žednoj nećakinji kad su pošli na dalek put da bi obranili

biskupovu čast. Spuštajući se sve bliže prema slapu, dolazi se do vidikovca boga Peruna i boginje Mokoš. Vidikovac je postavljen kao spomen na to da je nekada na tom mjestu postojalo jedno od najstarijih kamenih svetišta posvećenih bogu Perunu, slaven-skomu vrhovnom bogu, vladaru neba, oblaka i groma. Na području Sopota obitavaju dvije zaštićene životinjske vrste: jelenak i veliki vodenjak.

Petivina i Dan Pićanaca

Održava se prve subote lipnja u Pićnu. Započinje godišnjom skupštinom Udruge Pićanaca „Trnoplesari“. U parku u Pićnu odvija se smotra flaširanih vina istarskog vinogorja i šire, uz degustaciju vina u parku na bačvama. Dan je to i kad se održava književno-recitacijska manifestacija *Pićonski ferali i feralići*. U njoj sudjeluju osnovnoškolski i srednjoškolski autori koji pišu na pićanskome mjesnom govoru, kao i odrasli pjesnici govornici pićanskog govora ili autori koji Pićan koriste kao temu vlastite poezije. Dan Pićanaca popraćen je i uprizorenjem najpoznatije pićanske legende o Trnoplesarima, u suradnji s „Istra Inspiratom“ te uza zabavni večernji program.

Rokova

Rokova se slavi 16. kolovoza svečanim misnim slavljem kao župna svetkovina i Dan Općine Pićan, a subotu nakon toga održava se svečana općinska sjednica, sportska natjecanja, kulturno-umjetnički i večernji zabavni program.

Manifestacije

Križni put

Staza je to za dušu i tijelo. Križni je put podignut od velikih gromada neobrađenog kamena od sela Pedrovice do Rimanića, dug oko 1 km. Od 2015. godine Župa Pićan redovito hodočasti dvaput godišnje, i to zadnje nedjelje u svibnju i kolovozu.

Legendfest

U javnosti je to zasigurno najpoznatija pićanska manifestacija, koja se održava posljednjeg vikenda srpnja ili prvog vikenda kolovoza u Pićnu. Festival je to legenda, mitova i narodnih priča Istre. Na brojnim lokacijama stare jezgre Pićna održavaju se predavanja, izložbe, performansi, radionice, predstave, demonstracije starih zanata i spaljivanje slamnate skulpture kao završni događaj. Festival je tematski i svake je godine na

drugu temu (nadnaravna bića i pojave, likovi povijesnih predaja...). Festival je nagrađen nagradom „Simply the best“ Udruge hrvatskih putničkih agencija 2013. godine te EFFE LABEL certifikatom 2015./2016. Više o festivalu možete pronaći na stranici www.legendfest.hr.

Bortulja

Manifestacija koja se obilježava u Tupljaku za vikend koji je nakon blagdana svetog Bartola (24. kolovoza). Pučka je to proslava popraćena sportskim natjecanjima i večernjim zabavnim programom.

Dan Svete Katarine

U subotu nakon blagdana Svete Katarine (25. studenoga) održava se ta pučka fešta u Svetoj Katarini. U sklopu manifestacije održava se degustacija i ocjenjivanje mladoga neflaširanoga pićanskog vina te maslinova ulja istočne Istre. Vino i maslinovo ulje

ocjenjuje publika, a stručnjaci maslinova ulja ocjenjuju kvalitetu ulja, pa se na manifestaciji dodjeljuju nagrade najuspješnijima u kategoriji stručnog ocjenjivanja i publike. Manifestacija je od svojih početaka popraćena stručnim predavanjima na temu maslinarstva i vinarstva. Neizostavan je i kulturno-umjetnički te večernji zabavni program.

Pićanske maškare

U maškarama sudjeluju maskirani Pićanci i njihovi prijatelji. Maškaranu povorku dočekuju domaćini sa stolovima s hranom i pićem po selima, koji o želji dočekivanja maškara obavijeste voditelja maškara. Tendencija je maškara da svojom rutom obuhvate cjelokupnu Pićanštinu, zbog čega se i podijele u nekoliko skupina. Maškare se nakon obilaska sela Pićanštine skupljaju u Švićima na maškaranome plesnom susretu. Na dan Pusta, tj. utorak prije Čiste srijede, slijedi čitanje optužnice i spaljivanje pusta, koji je prethodno s maškarama prošao čitavu Pićanštinu.

informacije

autoservis

Obrt „Autoservis Nevio“

Adresa: Kukurini 11, Pićan
E-adresa: as.nevio@gmail.com
Tel.: +385 91 1869 415

„Karocin“ d. o. o.

Adresa: Sv. Katarina 15, Pićan
E-adresa: karocin@karocin.hr
Tel.: +385 98 255 392

najbliža banka

„Erste&Steiermärkische Bank“ d. d.

Adresa: Istarska 8, Potpićan
Tel.: +385 72 37 6785

kafići

Caffe bar „Havana“

Adresa: Tupljak 77, Potpićan
E-adresa: marinosmilovic@yahoo.com
Tel.: +385 91 2222 953

kozmetički saloni

Obrt „Felis“

vl. Maja Belušić Baričević
Adresa: Sv. Katarina 5c, Pićan
E-adresa: belusicmaja@gmail.com
Tel.: +385 52 850 649
Tel.: +385 95 524 2111

lokalni proizvodi i suveniri

Galerija-suvenirnica Pićan

Adresa: Pićan 40a, Pićan
E-adresa: galerija.pican@gmail.com
Tel.: +385 98 9835 509
www.galerija-pican.hr

Kućna radinost, vl. Silvan Bulić

Adresa: Sv. Katarina 15, Pićan
E-adresa: karocin@karocin.hr
Tel.: +385 98 255 392

Studio-gallery „Kukurini“

vl. Barbara Špiljak Presečki
Adresa: Kukurini 23, Pićan
E-adresa: barbaraspiljakp@gmail.com
Tel.: +385 91 7967 001
Tel.: +385 99 799 6499
www.slikaricabarbaraspiljak.com

Uljara „Perinić“ d. o. o.

Adresa: Perinići 33 b, Pićan
E-adresa: andrea.bacac@gmail.com
Tel.: +385 52 869 134
Tel.: +385 99 2869 134
www.perinic.hr

medena točka

OPG Benazić Biserka

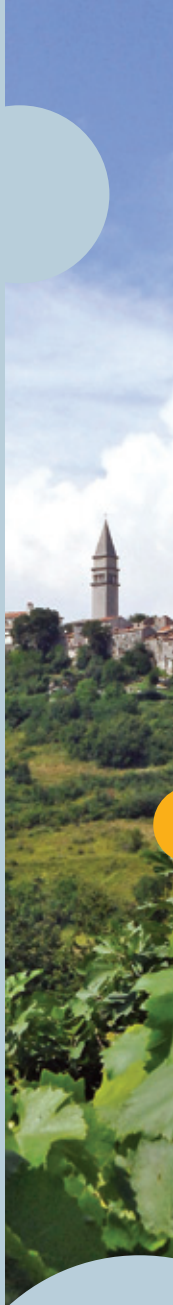
Adresa: Benazići 101, Pićan
E-adresa: dino.benazic@pu.t-com.hr
Tel.: +385 (0) 52 850 703
Tel.: +385 (0) 98 928 39 18

taksi služba

Obrt „Artis travel“

Adresa: Šimunici 95, Pićan
E-adresa: artis.taxi@inet.hr
Tel.: +385 91 220 49 55
www.artis-taxi.com

Obrt "Taxi Goran"

Adresa: Obrš 73, Pićan
E-adresa: taxigoran@hotmail.com
Tel: +385 91 163 45 10

trgovine

Trgovina „Brionka“

Adresa: Pićan 61, Pićan
E-adresa: info@brionka.hr
Tel.: +385 52 869 053

Trgovina „Brionka“

Adresa: Sv. Katarina 7, Pićan
E-adresa: info@brionka.hr
Tel.: +385 850 610

turistički vodič

Obrt „Croatia private guide“

vl. Irena Vretenar
Adresa: Oršanići 49D, Pićan
E-adresa: irena.vretenar@gmail.com
Tel.: +385(0)95 197 5211

vinarije

Vinarija Bačac

Adresa: Kukurini 16, Pićan
E-adresa: vinazkukurini@gmail.com
Tel.: +385 (0)52 869 090
Tel.: +385 (0)91 186 9090
www.vinabacac.hr

Vina Siniša Sergio

Adresa: Sv. Katarina 59, Pićan
E-adresa: s.sergo@inet.hr
Tel.: +385 (0)52 850 653
Tel.: +385 (0)91 285 0653

SMJEŠTAJNI KAPACITETI

Na području Općine Pićan možete birati između 85 smještajnih jedinica (kuća za odmor, apartmana i soba). Detaljne informacije o ponudi možete pronaći na mrežnoj stranici Turističke zajednice središnje Istre: www.central-istria.com.

Karta Pićna

LEGENDA

- 1** Ulazna gradska vrata
- 2** Pićanski zvonik
- 3** Općina Pićan
- 4** Osnovna škola Vladimira Nazora
Potpićan – Područna škola Pićan
- 5** Centar za nematerijalnu kulturu Istre
- 6** Galerija - suvenirnica
- 7** Crkva Navještenja Marijina
- 8** Vidikovac Franje Ferdinanda
- 9** Rodna kuća Matka Brajše Rašana
- 10** Vidikovac sv. Jelene
- 11** Kip sv. Ivana Nepomuka
- 12** Kip Matka Brajše Rašana
- 13** Crkva sv. Roka
- 14** Dječji vrtić
- 15** Pošta
- 16** Trgovina
- 17** Crkva sv. Mihovila
- 18** Groblje
- 19** Kalvarija
- 20** Kamena skulptura *Obitelj*

Impressum

Glavni urednik: Elvis Orbanić | **Izvršna urednica:** Elis Baćac | **Uredništvo:** Martina Bilić, Ivan Franković, Sanja Kantaruti, Antun Kurelović, Nada Peršić, Tina Širol
Oblikovanje: Neven Udovičić | **Autori tekstova:** Elis Baćac, Martina Bilić, Igor Gržinić, Kristina Levak, Nikola Lovrinić, Elvis Orbanić, Ivona Orlić, Damir Tulić, Kristijan Žgaljardić | **Fotografije:** Mateo Gobo, Eduard Strenja, TZ središnje Istre (Julien Duval), www.legendfest.hr (Ivo Vičić) | **Nakladnik:** Santinini d.o.o.

Žminj, 2019